Posmrtná spomienka

Dňa 16. 4. 1976 v skorých ranných hodinách tragickou smrťou zomrel **Ján Tomáš**, nar. 20. 6. 1919, **kantor pravoslávnej cirkvi vo Falkušovciach.**

Manželka stráca dobrého muža, deti otca **a pravoslávna cirkev vo Falkušovciach stráca veľmi dobrého kantora a dobrého bojovníka za svoju pradedovskú vieru Christovu — pravoslávnu.** Až do svojej smrti bol oddaný svojej viere a ani v krízových rokoch 1968—69 nestál bokom.

Dňa 18. 4. 1976, t. j. na sviatok svetlého Vzkriesenia Isusa Christa, sme sa s ním rozlúčili. Na poslednej ceste ho prišli odprevadiť a rozlúčiť sa s ním veriaci z celej farnosti, z celého Michalovského a Trebišovského okresu. **So zosnulým sa v prekrásnej kázni rozlúčil d. o. d. Michal Fedič z Markoviec a miestny duchovný d. o. prot. Juraj Lovič.**

Vičnaja pamjať Ti, brať náš v Christu, a Vám smútiacim, nech Hospoď dá silu zniesť tento ťažký kríž nešťastia a bôľu.

● „Ale prichádza hodina a už je tu, keď praví ctitelia budú vzývať Otca v duchu a v pravde; veď aj Otec takýchto ctiteľov chce mať. Boh je duch, a tí, čo Ho vzývajú, musia Ho vzývať v duchu a v pravde“ (Ján 4, 23—24).

Budúce číslo vyjde 2. júla 1976

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 313 79. Vedie red. rada. Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red. prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Duklianske tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS — Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 — Povolené SÚTI 15/18 z 27. 12. 1972.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČ. XII. — MESAČNÍK PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI — č. 6/1976

Detská príloha nášho Odkazu

Milé deti, ani sa človek dobre neobzrel a už je tu leto. Myslíte na vysvedčenie? Ak nie, vari ešte niečo sa dá zlepšiť a tí výborní, nech si to udržia a s letnými radovánkami ešte trocha počkajú!

My budeme dnes pokračovať rozprávaním o knihách Starého zákona.

Teda po Knihe Jeremiášovej, ktorú sme mali posledný krát, nasleduje v poradí 25. Kniha proroka Ezechiela, ktorá obsahuje rôzne proroctvá (Ez.). Ďalej ide Kniha proroka Daniela, kde sa opisuje život tohto proroka v dobe babylonského zajatia. Kniha obsahuje tiež proroctvo o dobe, keď sa narodí Vykupiteľ (Dan.).

Knihy v poradí 27.—38. sú knihy dvanástich menších prorokov: Sú to títo proroci: Ozeáš, Joel, Ámos, Abdiáš, Jonáš, Micheáš, Naum, Habakuk; Sofoniáš, Aggeus, Zachariáš a Malachiáš. Aj v týchto knihách sú mnohé predpovede o Vykupiteľovi sveta. Prorok Micheáš predpovedal narodenie Vykupiteľa v Betleheme (kap. 5, verš 2.); prorok Zachariáš predpovedal slávny vchod Isusa Christa do Jeruzalema a Jeho utrpenie; prorok Malachiáš prorokoval o tom, že pred Vykupiteľom príde Jeho predchodca (sv. Ján Krstiteľ).

Prvých päť kníh, ako sme o nich písali, sa nazýva tiež knihami Mojžišovými, alebo knihami Zákonov.

Proroci Izaiáš, Jeremiáš, Ezechiel a Daniel sa nazývajú veľkými prorokmi na rozdiel od vyššiespomínaných dvanástich, ktorých nazývame prorokmi menšími.

Pravoslávna cirkev uznáva všetky tieto knihy Starého zákona za dedičstvo prevzaté od starozákonnej cirkvi židovskej, lebo Židom bolo zverené slovo Božie, ako hovorí sv. apoštol Pavel vo svojej epištole k Rimanom (3, 1—2) a novozákonná cirkev Christova prijala tieto knihy od Židov.

V niektorých vydaniach Písma sv. by ste mohli nájsť ešte knihu Tobiášovu, Judit, Múdrosti Šalamúnovej, Jezua, syna Sirachovho, Barucha, tri knihy Makkabejské, tretiu knihu Ezdrášovu. Avšak tieto knihy neuznávala starozákonná cirkev. Pravoslávna cirkev ich síce používa ako zbožné čítanie ako iné náboženské knihy, ale nepovažuje ich za podstatnú súčiastku Písma svätého.

Toľkoto iba v krátkosti o knihách Písma svätého Starého zákona.

Myslím, že vás bude nemenej zaujímať i čítanie o knihách Písma svätého Nového zákona; v budúcom čísle vám o nich niečo napíšem. Zatiaľ sa teším do videnia a ďakujem všetkým tým, ktorí mi píšu. Dúfam, že na svoje otázky nájdu odpoveď na našej detskej stránke.

Vaša teta Helena

„Milosť Pána nášho Isusa Christa s vaším duchom, bratia"

(Gal 6, 18)

Týmito slovami sv. apoštol Pavel pozdravuje galatských kresťanov a prostredníctvom nich i všetkých kresťanov, a želá nám najmä to, aby Duch svätý, ktorý posväcuje znovuzrodeného a prostredníctvom Christovho utrpenia vykúpeného človeka, prišiel a usídlil sa v nás a urobil nás pravými učeníkmi Christovými.

Z Písma svätého vieme, že Duch svätý zostúpil na apoštolov v podobe ohnivých jazykov. Znamená to, že keď sa modlíme k

sv. Duchu, pevne si želáme, aby hoci v tajnosti sa dotkol iskrou svojej milosti našich srdc, aby v nás vzbudil tú horúcu lásku k Bohu a plamenné nadšenie, duchovné osvetlenie, ktoré sprevádza prítomnosť Ducha Božieho v ľuďoch. Veríme, že nám vo sviatosti krstu boli darované milostivé dary Ducha svätého. Ale môžeme s istotou tvrdiť, že Duch svätý prebýva v nás i teraz, že i teraz na nás blahodarne pôsobí? Lebo ak v nás nesídli, musíme sa modliť, aby nás znovu navštívil. Keby sa tak nestalo, kresťan by nemal právo nazývať sa učeníkom Isusa Christa. Modlime sa preto, aby Kráľ nebeský naďalej prebýval v nás a urobme pre to všetko, čo zvyčajne robia ľudia, ktorí očakávajú vzácneho hosťa. Vyčistia svoj dom, oblečú si lepšie šaty a ozdobení vyjdú oproti srdečne pozývajúc hosťa k sebe. Takto, lenže v duchovnom zmysle sa máme správať i my.

Keď vzývame Ducha svätého, musíme pripraviť pre Neho príbytok a potom sa musíme starostlivo očistiť, podľa sv. apoštola Pavla, duševne i telesne (2 Kor 7, 1). Naše hriechy sú pre Ducha svätého také neprijateľné, že ich nielen že nemôže vidieť, ale úplne sa vyhýba tým ľuďom, ktorí sú hriechom poškvrnení. To povedal sám Boh, keď hovoril o predpotopných hriešnikoch: nemá Duch môj prebývať v tých ľuďoch, pretože oni sú telo (Gen 6, 3). Ak teda túžime po Duchu svätom, musíme sa úplne očistiť od hriechov.

Aby sme Ducha svätého mohli dôstojne prijať, nestačí byť čistými, musíme sa ozdobiť dobrými skutkami a cnosťami. Podľa slov sv. Pavla sa musíme „obliecť do nového človeka, stvoreného podľa obrazu Božieho v pravde a pripraveného na dobré skutky".

Cnosti musia okrášliť naše kresťanské duše: „Oblečte teda ako vyvolení Boží, svätí a milovaní srdečné milosrdenstvo, dobrotivosť, pokoru, krotkosť, trpezlivosť... A najmä priodejte sa láskou, ktorá je páskou dokonalosti" (Kol. 3, 12—14). Napokon aby Duch svätý v nás mohol prebývať, treba zachovávať všetky Božie prikázania.

Ako máme prosiť Ducha svätého, aby nás skutočne navštívil a prebýval v nás?

Musíme prosiť nielen slovom, ale i srdcom, musíme prosiť vrúcne o to, aby sme s Ním mohli obcovať. Treba sa modliť o Jeho zostúpenie s pevnou vierou, že Boh Otec pre zásluhy svojho jediného Syna Isusa Christa a z lásky k ľudskému pokoleniu nám Ducha svätého pošle. Treba sa modliť s pevnou nádejou, že Duch svätý, blahý a ľudomilný vypočuje našu modlitbu k Nemu a príde a usídli sa v nás, aby sme neboli vo svojej nádeji zahanbení. Máme privolávať Ducha svätého s horúcou láskou k Synu Božiemu, nášmu Spasiteľovi. My, kresťania, musíme volať Ducha svätého s vierou, nádejou a láskou, lebo viera Mu otvára vchod do našich srdc (Sk 15, 8), nádej Ho uvádza do našich srdc (Žid 6, 19; 7, 18) a láska Ho prijíma a spája s nami tak, že sa stávame jedným duchom s Pánom (Kor 6, 17).

Aby v nás Duch svätý prebýval stále, to je našou túžbou. Vyhoďme si preto zo svojich srdc hriech. Žime cnostne, pristupujme často k sviatostiam sv. cirkvi pravoslávnej, lebo sviatosti sprevádzajú milosť Ducha svätého. Upnime k Nemu svoje mysle a všetky svoje želania a vzývajme Ho s vierou, nádejou a láskou: „Carju nebesnyj, Utešiteľu, Duše istiny, priidi i vselisja v ny!"

† Cyril,
biskup michalovský

Posolstvo

VERIACIM PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČESKOSLOVENSKU V OTÁZKE ICH VLASTENECKÉHO POSTOJA

Sestry a bratia!

Všetci poznáme podobenstvo božského Spasiteľa o milosrdnom Samaritánovi. Zákoníkovi, ktorý sa Ho opýtal, čo má robiť, aby dosiahol život večný, správne povedal, že je napísané, aby sme milovali Pána Boha a blížneho ako sami seba. Christos mu riekol jasne: „To čiň a živý budeš!" A na otázku, kto je to blížny, rozprával mu o Samaritánovi, ktorý sa ujal zraneného človeka, ktorého nechali ležať i starozákonný kňaz i levita. A napokon Pán nabáda, aby preukazoval milosrdenstvo blížnym. Spasiteľova rada nám pripomína, že nesmieme nevšímavo chodiť okolo potrebných ľudí, ale že máme preukazovať k nim účasť a solidárnosť svojím postojom a činmi.

Pripomíname si toto poučenie i v súčasnosti, keď sme ako občania svojej rodnej vlasti boli svedkami významného zasadania Pätnásteho zjazdu Komunistickej strany Československa. O príprave a priebehu zasadania zodpovedných ľudí sme boli informovaní našimi komunikačnými prostriedkami. Výsledky sa týkajú nás všetkých a znamenajú pre každého statočného človeka vlastenecké záväzky. Pre nás veriacich je sympatické najmä to, že blaho človeka bolo postavené zo stredu záujmu našej spoločnosti.

I našu crikev potešilo vyhlásenie prezidenta republiky a generálneho ta-

jomníka Gustáva Husáka, kde sa doslovne hovorí: „Pokiaľ ide o náš vzťah k náboženstvu, naše stanovisko je známe. Socialistický štát rešpektuje náboženské cítenie veriacich a váži si toho, že obrovská väčšina z nich sa úprimne podieľa na budovateľskom úsilí." Toto kladné hodnotenie nás plne zaväzuje k tomu, aby sme naďalej preukazovali úprimný, otvorený a opravdivý vzťah k spoločným záležitostiam našej spoločnosti, stredobodom záujmu ktorej je človek, koruna stvorenia, ako hovorí Písmo sväté.

Kladná bilancia tvorivej práce dáva nám všetkým jasné perspektívy do budúcnosti. Máme nepredstieranú radosť z toho, že výsledky systematického vedenia našej spoločnosti urobili z Československa štát vysokej životnej úrovne, ktorý má moderný priemysel a vyvinuté poľnohospodárstvo, ktorý vytvoril pre každého vynikajúce životné podmienky. Rastie tiež medzinárodné postavenie, význam a autorita našej krajiny.

I naša pravoslávna viera nás vedie k náročnej a veľkej zodpovednosti. Z javiska života by mali zmiznúť sebecké záujmy jednotlivcov i celku, sebecké záujmy, ktoré nevideli potrebu blížneho a celého národa. Dnes musíme mať tiež spoločenský ideál a byť pozitívnymi hrdinami práce pre celok. Máme na mysli to, že naša mladá generácia potrebuje v nás vidieť svoj vzor pre svoj postoj a prípravu na život. Všetci zberáme úrodu rozvoja iniciatívy a spolupráce, vernosti a oddanosti k vlasti na základe statočnej a obetavej práce. Jej naliehavá potreba sa ukazuje i v cirkevnej oblasti.

Zvláštnym úsekom cirkevnej činnosti je dnes účasť na mierovej práci. Jej cieľavedomým úsilím je odstránenie vojen a vojnových konfliktov zo života budúcich generácií človeka. Zažili sme na sebe nápor fašistickej vojny, naša cirkev bola likvidovaná v okupácii a vladyka-mučeník Gorazd bol popravený. Požehnaním je nastolenie trvalého mieru, bezpečnosti, vzájomnej úcty, dôvery a spolupráce medzi národmi s rozdielnym spoločenským zriadením. Prvou etapou v Európe bola Helsinská konferencia. Ďalšou etapou bude aktivizácia boja za zastavenie horúčkovitého zbrojenia a uzavretia zmlúv, ktoré by zakázali moderné nebezpečné zbrane všetkého druhu a zastavenie skúšok jadrových zbraní. Nesmieme zabúdať ani na existenciu doterajších koloniálnych režimov, pretože ľudia, ktorí pod nimi trpia, sú našimi bratmi, bez rozdielu farby ich pleti. Naša krajina je ďalej ochotná podieľať sa na otázkach zachovania prírodných podmienok, medzi ktoré patrí tiež zdravie človeka a pre ktoré sa toho u nás veľmi mnoho vykonalo.

Úspechy nás všetkých zaväzujú a dávajú nám silu pochopiť dôležitosť jednotného presvedčenia a postupu, pri ktorom musíme budovať na získaných skúsenostiach. Zdrojom sily našej vlasti je na prvom mieste priateľstvo so Sovietskym zväzom, ktorý svojimi obeťami nám daroval oslobodenie z okupácie. Sme s ním a s ostatnými krajinami nášho mierového tábora spojení solidaritou a vďaka tomu je podstatná časť našich hraníc dnes plne zabezpečená.

Činnosť Národného frontu je jasným svedectvom našej socialistickej demokracie, ktorá sa zo dňa na deň zdokonaľuje a upevňuje náš právny poriadok, zabezpečujúci našu istotu.

Zjazd postavil pred našu spoločnosť veľké ekonomické a kultúrne úlohy, vyžadujúce spoluprácu všetkých zodpovedných ľudí. A vzhľadom na ľudské chyby a hriešnosť sa môžu vyskytovať niektoré nedostatky medzi nami, s ktorými sa nesmieme zmierovať, ale máme s nimi bojovať a podľa evanjelia viesť ľudí k pokániu a náprave, ktorá sa týka ako nášho duchovného života, tak aj všetkých našich prejavov, nadväzujúcich na záujmy našich blížnych.

Vo všetkých týchto otázkach si, sestry a bratia, musíme uvedomovať, že politický život nie je niečím izolovaným od nás. Ak je blaho pozemského života, najväčšieho Božieho daru, cieľom pravej politiky, za ktorú socializmus pokladáme, potom musíme plne podporovať tých, ktorí nesú bremeno zodpovednosti za nás. Preto sa týmito otázkami zaoberajú všetky zložky našej cirkvi a naša tlač.

Pravoslávna cirkev podľa vzoru matky ruskej pravoslávnej cirkvi, ktorá nám poskytla a poskytuje mravnú pomoc a darovala nám autokefalitu, stojí verne pri našom ľude a našom socialistickom zriadení, vedie nás k plneniu našich občianskych a ľudských povinností a neobchádza s mlčaním všetky aktuálne a akútne problémy ľudstva na Božej zemi. Kladne a dobre budované podmienky života človeka pomáhajú i našej cirkvi, ktorú štát mravne a finančne podporuje.

Predovšetkým vzdávame vrelú vďaku nášmu Stvoriteľovi za to, že sprevádza svojím stálym požehnaním život cirkvi a jej členov i rozvoj našej spoločnosti, zámery a ciele ktorej vôbec neodporujú zásadám evanjelia lásky, pokoja a zodpovednosti.

Slovo Jeho Syna a nášho Spasiteľa: „Choď a čiň podobne!" platí nielen pre mladíka z evanjelia, ale pre každého kresťana, teda i pre nás. Pokiaľ žijeme, nesmieme zabúdať na človeka, na jeho potreby záujmy a plány. Sme teda povinní všestranne podporovať našu vlasť a jej občanov v cieľoch, ktoré si práve kladú ako významné úlohy budovania života a pokoja.

Vznášajme teda vrúcne modlitby k nebeskému Otcovi, aby naďalej žehnal našej cirkevnej práci, ktorej cieľom je mravné zdokonaľovanie a večné spasenie a súčasne, aby svojou milosťou sprevádzal vedenie našej krajiny a tak poskytoval pomoc všetkým ľuďom dobrej vôle.

Vo svätej liturgii sv. Bazila Veľkého so modlíme takto: „Rozpomeň sa Hospodine na ľud náš československý, ktorý si poveril, aby samostatnou

rukou sebe v svojej zemi vládol; ovenči ho zbraňou pravdy a zbraňou dobrej vôle; chráň nášho prezidenta a obrancov našej vlasti, posilni ich ruky; upevni náš štát a ochraňuj pred všetkými národmi vojny vyvolávajúcimi; daj mu hlboký mier, ktorý by mu nikto neodňal..., aby všetci pod ochranou štátu žili v kľudu tichým a pokojným životom vo všetkej počestnosti a čistote!"

Pokoj všetkým!

Máj 1976

Metropolitná rada
a všetky zložky pravoslávnej cirkvi v Československu

Ďakovať Bohu v nešťastí

(Z diela sv. Jána Zlatoústeho)

Ďakujme Bohu v každom prípade. Ďakovať len vtedy, ak sa nám všetko darí, to je ľahké, lebo skutočnosť nás k tomu vedie. Ťažšie býva byť vďačným v nešťastí. Ale keď ďakujeme za to, pre čo druhí reptajú, dokázali sme tým svoju lásku k Bohu a zahanbili sme diabla.

Keď ďakuješ, Boh stiera tvoj smútok a podáva ti pomoc a diabol vidí, že u teba nič nezíska a odstupuje. **Tvoja duša sa raduje, keď robí dobré skutky a súčasne sa veselí i svedomie, lebo ho nič nezaťažuje.** Nie je nič svätejšieho, než ten jazyk, ktorý v nešťastí ďakuje Bohu. V ničom sa nelíši od jazyka mučeníkov a dostane ten istý veniec ako oni. Ak máš napríklad choré dieťa a ďakuješ Bohu, dostaneš veniec. Je pochopiteľné, že o dieťa sa musíš starať. Hoci ťažko pochopíme tvoje vnútorné utrpenie, keď ti vidíme v očiach smrť alebo utrpenie tvojho dieťaťa.

Ale neoplakávajme mŕtvych, ale tých, ktorí končia svoj život v hriechu. Stratil si blízkych tvojmu srdcu; utiekaj sa k Pánu a Dobrodincovi nášmu. Ak by si oplakával človeka uvedeného do kráľovského paláca, nik by nechápal tvoje správanie. Ale neviem, povieš, kam išiel? Žil sporiadane, odišiel na miesto večnej blaženosti, ale ak zomrel bez pokánia v hriechoch, musíš sa za neho modliť. Modlíme sa za zomrelých pri božských sviatostiach a prosíme Baránka, ktorý sníma hriechy sveta, aby zomrelým udelil svoje milosrdenstvo. **Preto spomínajme na zomrelých v modlitbách a prinášajme za nich obete.** Nebuďme leniví modliť sa za zomrelých! Prečo plačeš za zomre-

lým? Pretože si zostala sama? Veď si nestratila Boha, On sám ťa bude chrániť, nestratila si nič, lebo smrť, to je spánok, presídlenie, nie strata. **Nenariekaj, ale ďakuj Bohu, lebo z toho bude mať úžitok i sám nebohý.** Veď ho nezval človek, ale Boh. Tak usudzuj o zomrelých a za všetko ďakuj Bohu a nadobudneš duševný mier a my všetci dosiahneme večného blaha.

(Beseda 8. na Kolos. a 41 na I. Kor.).

Zo studnice našich sv. otcov

Chceme poznať dobre svoju vieru, obrad, históriu pravoslávia a životopisy sv. pravoslávnych otcov cirkvi. **Preto si pripomíname, že 4. júna je sviatok sv. otca Mitrofana**, patriarchu carihradského.

V Živote svätých o sv. Mitrofanovi čítame, že žil v časoch Konštantína Veľkého. Bol synom Dometia, brata rímskeho kráľa Proba. Jeho otec sa pre prenasledovanie z Ríma odsťahoval a prišiel do Byzancie s dvoma synmi. Tu žil v dome biskupa Títa a pod jeho vplyvom a s jeho pomocou v učení sa sv. Mitrofan stal kňazom. Keď ho spoznal Konštantín Veľký, povolal ho k sebe a vidiac v priebehu času jeho vieru a schopnosti **navrhol ho vymenovať za prvého carihradského patriarchu na I. sneme v Nicei.** Sv. Mitrofan bojoval za čistotu pravoslávnej viery proti ariánom. Dožil sa vysokého veku 117 rokov. Zomrel r. 326. V tropare mu spievame: „... **slava davšemu ti kriposť, slava voznešemu ťa, slava utverždajuščemu toboju viru pravoslavnuju**".

Sv. otec Mitrofan bol patriarchom carihradským v rokoch 315—325. Svojou usilovnou prácou a príkladným životom navrátil mnohých heretikov do pravej pravoslávnej viery Christovej. Naša cirkev ho za to oslavuje slovami: „Viru Christovu jasno ty propovidal jesi, i siju sobľudaja vo množestvo voistinu vozložil jesi virnoje tvoje stado..."

Ale nielen v dávnych časoch všeobecných snemov sa ľudia borili za čistotu učenia pravoslávneho, ale bolo tomu tak i v dobách neskorších, ako za čias sv. bratov Cyrila a Metoda. Ľud bol niekedy bezmocný a stávalo sa i neskôr, že aký bol pán, takí museli byť i jeho poddaní. Poznáme u nás také dejiny, kde grófi nariadili a ľud musel počúvať i vo veciach náboženských.

A tak to bolo i s cirkvou pravoslávnou, ktorej sa dostalo uznania až po oslobodení. Biskup Gorazd napísal: **„Proti pravosláviu u nás bojujú najviac ľudia, ktorí si nedali vôbec námahu, aby ho spoznali a vnikli do jeho ducha a vnútornej podstaty. Hovorí sa o dlhých bohoslužbách a je zaujímavé, že práve tí, ktorí o tom najviac hovoria, tieto bohoslužby nepoznajú. Raz navždy vyhlasujem, že sú to argumenty pre nemysliacich ľudí".**

Št. Horkaj, duchovný

NA NAŠU CIRKEVNÚ TLAČ VENOVALI:

Kurátorský zbor pravoslávnej cirkvi zo Stakčína Kčs 50.—, Mária Kršňáková, Švermovo, 25.—, Anna Kršňáková, Brezno, 20.—, Mária Volková, Brezno, 20.—, Bohuznáma rodina z Ruskej Poruby Kčs 100.—, Pravoslávny farský úrad Zemplínska Široká Kčs 100.— a Helena Ferencová z Prešova Kčs 50.—.

Všetkým srdečná vďaka za to, že si uvedomujú potreby našej pravoslávnej tlače! Na mnohaja lita!

Kňaz vo svetle príkladu Isusa Christa

„Každý hospodár sa má starať o svoju čeľaď, lebo má k nej ľahký prístup. Má jej byť radcom, pomocníkom... Odtiaľ pochádza pokoj domáci... poslušní sú ale tí, ktorým rada sa dáva. V dome však spravodlivého z viery sa živia putujúci do oného mesta nebeského a rozkazujúci slúžia tým, ktorým na pohľad rozkazujú ako stotník. Lebo takí nerozkazujú, aby svoju žiadosť po panovaní ukojili, ale aby z titulu svojho postavenia povinnosti plnili" (bl. Augustín).

Sv. Ján Zlatoústy napísal: **„Každý môže, ak chce, byť učiteľom svojich bratov. Nemôžeš napraviť celú obec, ale môžeš k dobrému povzbudiť svoju ženu. Ty nemôžeš k celému zboru hovoriť ako kňaz, ale môžeš syna svojho priviesť na lepšiu cestu. Nemôžeš učiť celý národ, ale môžeš napraviť svoju čeľaď. To nie je nad tvoje sily a neprevyšuje to mieru tvojich vedomostí. Áno, môžeš takýchto ľudí viac doviesť k dobru než môže kňaz, kazateľ. Tento býva u vás len jeden deň, alebo dva do týždňa, ty ale máš zhromaždených žiakov denne okolo seba, môžeš svojej manželke, svojim deťom, svojej čeľadi i večer pri stole i po celý deň dávať dobré poučenie".**

Takéto poučenia nám zanechali sv. otcovia o dobrom hospodárovi a uvádzam ich preto, lebo kňaz má byť dobrým hospodárom nielen doma, ale aj na svojej farnosti, lebo ak sa niekto nestará o domácich, ako sa môže o cudzích? **„Ak niekto nevie spravovať svoj vlastný dom, ako sa potom bude starať o cirkev Božiu"** (1 Tim 3, 5). Pre kňaza sú jeho veriaci rodinou a má ich učiť zo svojho srdca i z duchovnej pokladnice pravoslávnej cirkvi len dobré veci, ktorými by ich obohatil, zdokonalil, posvätil. Kňazovi sú zverené nesmierne veľké a dôležité duchovné dary, ktoré nesmie zakopať ako lenivý sluha. **„Zdarma ste prijali, zdarma dávajte!"** (Mat 10, 8), prikázal Christos. To však neznamená, že kňaz má s darmi duchovnými hazardovať a rozdávať ich nehodným alebo tým, ktorí ich nechcú prijať. Tu treba dodržiavať slová Isusa Christa: **„Čo je sväté, nedávajte psom, ani svoje perly nehádžte sviniam, aby ich azda nepošliapali, neobrátili sa a neroztrhali vás!" (Mat 7, 6).**

Juraj Cuper, duchovný

Tajomstvá nového života

TAJOMNÁ VEČERA

Čo ako by sme si navrávali, že svet nemá pôvod a cieľ, vždy nás bude k hľadaniu zmyslu provokovať. Jeho záhady, jeho veľkolepá krása, rovnako ako jeho neúplnosť nám naznačujú pôvod v bezpočiatočnom, nepreskúmateľnom, nepochopiteľnom Bohu, ktorý sídli v neprístupnom svetle. Cieľom histórie malo byť začlenenie sveta do Božieho života: Bohočlovečenstvo a s ním zbožnenie kozmu. Ľudstvo chod dejín porušilo, preto ich dovŕšenie v Bohu musí značiť tvorivé obnovenie sveta. Nadviazať nové puto lásky medzi tvorstvom a Stvoriteľom znamená pre tvorov prejsť očistným ohňom, znamená znovu sa narodiť alebo znovu byť stvorený, jedným slovom, znamená to obetovať sa.

Vstup Bohoľudstva do dejín porušeného sveta je tragický. Bohočlovek mohol vstúpiť do dejín len ako M u ž b o l e s t i. Jeho obeť — a tou je vlastne celý Jeho život — sa uskutočnila v určitom čase a na určitom mieste. Ale Isus Christos ako druhý Adam založil nový ľudský rod — Cirkev a tá smie vždy znovu a znovu obeť života a kríža Isusa Christa uvádzať do tohto času a priestoru. Robí to v tajomnej večeri.

Chlieb a víno sú výbornými symbolmi. Chlieb je výsledkom blahodarného pôsobenia síl prírody a úsilia umu a rúk ľudí. Pri jedení prechádza zničením, aby dal vzniknúť novej sile. Takisto víno. Preto „Pán Isus v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb a keď dobrorečil, lámal a riekol: Vezmite, jezdte, toto je telo moje, ktoré sa za vás vydáva; to čiňte na moju pamiatku! Podobne vzal po večeri aj kalich a riekol: Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi: to čiňte, kedykoľvek budete piť, na moju pamiatku" (I Kor 11, 23).

Sv. Pavel pripomína korintskej cirkvi: „Či kalich dobrorečenia, ktorému dobrorečíme, nie je spoločenstvom krvi Christovej!" (I Kor 10, 16). V Cirkvi od počiatku sa držali jasných slov Isusových: „Kto je moje telo a pije moju krv, zostáva vo mne, a ja v ňom" (Ján 6, 56), a naopak: „Ak nejete telo Syna človeka a nepijete Jeho krv, nemáte života v sebe" (Ján 6, 53). Preto sa od prvého dňa tí, ktorí sa zrodili krstom k novému životu, živili pokrmom a nápojom nesmrteľnosti a „zotrvávali v apoštolskom učení a v spoločenstve, v lámaní chleba a na modlitbách" (Sk 2, 42).

Vo všetkých posvätných činoch cirkvi rozdáva Boh svoju milosť. Tá milosť sa rozlieva na všetky strany od miesta Christovej obete. Ale v tajomnej večeri máme Christovu smrť a vzkriesenie pri sebe. Preto tajomná večera nášho Pána je tajomstvom tajomstiev.

Pri nedeľnej návšteve chrámu si každý môže všimnúť, že svätá l i t u r g i a, ktorá sa tam koná, má zmysel pre celoživotný osud človeka. Nie je dôležité, či sa v tom chráme spieva dobre, či zle, či spieva ľud alebo zbor, či gestá alebo slová duchovného sú perfektné. Ak nás také veci znepokojujú v prvom rade, bolo nám zbytočné do chrámu ísť! Treba pochopiť, že účasť na obeti rozhodne o tom, či náš život bude spokojný, radostný, rastúci do večnosti, alebo či to bude pomalý rozklad a smrť.

Kde je kľúč k tomu, aby bol človek účastníkom svätého diela, ktoré sa tu deje, a nie iba akýmsi divákom na predstavení, kde hodnotí výkony hercov? Kľúč je v tom, aby sme božskú liturgiu skutočne prežívali, aby sme naozaj sami seba, svojich bratov a sestry a celý život odovzdali Christu, aby ho spravoval a riadil. A tak je to s každým slovom a každým činom! Slávnosť tajomnej večere Christovej — božská liturgia — je úžasne bohatá, je priam nevyčerpateľná. Preto môžeme iba veľmi zhruba prejsť jej chodom, aby sme si vysvetlili a pripomenuli, čo sa má v tom momente diať v našej mysli, v našom srdci a v našej vôli.

V p r o s k o m í d i i prinášame Bohu chlieb a víno. Tie reprezentujú celý hmotný vesmír, prírodu, ktorá má spolu s nami prameň života a cieľ v Bohu. Prinášame v chlebe a víne i plody našej každodennej spoločnej práce na pretváraní hmotného sveta. Pretváraním, tvorivou prácou posúvame svet bližšie k jeho konečnému cieľu. V obeti plodov práce Stvoriteľovi má práca svoj konečný zmysel. No naše ruky sú nie dosť silné a naše srdce je nie dosť čisté, aby sme doniesli obetu až k Bohu. Hmotného sveta i nášho ľudského diela sa musí ujať On sám. Tu prichádza vlastná božská liturgia.

V prvej časti posvätnej liturgie sa zvestuje radostná správa o tom, že Isus nastolil na zemi znovu Božiu vládu, že vykonal za nás to, na čo my sami nestačíme. Centrom prvej časti božskej liturgie je teda čítanie Apoštola a Evanjelia a naša odpoveď. Keď sme už uznali svoju nedostatočnosť a priklonili sa k Isusovi, môže prísť centrum božskej liturgie. Vtedy sa všetko: naše porušené ľudstvo, hmotný svet i plody našej práce vo víne a chlebe zhromažďujú v Christovi. On sám prichádza, aby vzal do rúk našu obetu Bohu a sám sa namiesto nás a s nami obetoval ako „prinosiaj i prinosimyj". V Ňom sa všetko spája, aby sa to v Ňom obetovalo, zachránilo a obožnilo.

Dary — chlieb a víno — sa prenášajú z nášho obetného stola na miesto, kde ich Duch pravdy a Darca života premení na Telo a Krv Isusa Christa.

Naša obeta je obeta hmotných darov, ale aj obeta chvály a vďaky. Isto, že to nejde len tak z ničoho nič naraz, no musíme sa učiť naozaj sa celí obetovať a prijímať Christa, aby sme sa my umenšovali a On aby v nás rástol, lebo iba tak sa staneme sami sebou. Preto práve teraz vyznávame vieru v božské Tajomstvo „o nem bo živem". Dokážeme c h v á l i ť Boha, alebo sa modlíme k Nemu, len keď od Neho potrebujeme rýchlo nejakú pomoc? Vrchol modlitby je chvála a vďaka. Vtedy voláme „Sviat, sviat, sviat Hospoď Boh Savaoť, ispolň nebo i zemľa slavy Tvojeja". A tu už skutočne padá hranica času a priestoru. Tu keď počujeme slová, ktoré vravel Hospoď pri poslednej večeri apoštolom, sú to slová naozaj Jeho, vtedy sa stotožňuje najužšie so svojím ľudom, takže prináša jeho rukami a jeho

ústami obetu, ktorá premieňa vesmír. Vtedy sa modlíme: „Tak vspominaja... vse radi nas byvšeje... Tvoja od Tvojich Tebe prinosiašče o vsech i za vsia Tebe pojem, Tebe blahoslovim, Tebe blahodarim Hospodi i molimti sa, Bože naš." Vtedy zostupuje tajomne a nevýslovne Duch pravdy a aby sme plody obety dokonale prijali účasťou na Večeri Pánovej, premieňa chlieb a víno na Telo a Krv Isusa Christa.

Obeta sa uskutočnila za všetkých a pre všetkých; týka sa všetkých údov Cirkvi za tisícročia jej života, týka sa teba i mňa i tých, ktorých denne stretávaš doma, v práci a na cestách. Týka sa i cirkevnej obce, ktorá je tu zhromaždená. Touto obetou si premenený, obnovený a znovuzrodený. Prijmi jej silu na uzdravenie tela aj duše tak, aby to bolo vidno od tvojho prvého kroku, keď vyjdeš dnes z chrámu von do sveta!

My všetci — i tí, o ktorých si to najmenej myslíme! — sme nie obrazne, ale skutočne (hoci tajomným neviditeľným spôsobom) deťmi nebeského Otca a teda navzájom bratmi a sestrami. To, že ľudia sú si bratmi, to nie je hmlistý ideál, to je každodenná príležitosť, aby si to pochybovačom dokázal.

Záverom liturgie je sama tajomná večera. V nej všetko, čo si prežil, čo si poznal, k čomu si sa rozhodol, dostávaš v nej pokrm nesmrteľnosti a nápoj nesmrteľnosti prijímaš.

Teraz už ostáva len odísť s vďakou z chrámu a vo svete začať uskutočňovať svojím každodenným životom tajomstvo zjednocovania tvorstva so Stvoriteľom, pripravovať na svojom mieste svojou prácou, svojimi rodinnými a susedskými vzťahmi obožnenie kozmu a nekonečnú radosť dňa, keď bude Boh alfa i omega, prvý a posledný, všetko vo všetkom. —JS—

● *Učinil si ho málo menším než je Boh; korunoval si ho slávou a cťou. Učinil si ho vládcom nad dielami svojich rúk; všetko si podložil pod jeho nohy: ovce, voly, to všetko, áno, ešte i divú zver poľnú, nebeské vtáctvo a morské ryby — čo chodia stezkami mora (Ž. 8, 4—10).*

PROSÍME O PREPÁČENIE týchto darcov, mená ktorých neboli vinou tlačiarne načas uverejnené:

Pavol Kovacký, Michaľany ,okr. Trebišov, Kčs 20.—, Mária Jászayová, Bratislava, 100.—, Berta Motylová, Bratislava, 100.—, Hr. F. Malý a Natália Malá, akad. maliari z Karlových Varov, 100.—, Pravoslávny farský úrad Výrava, 200.—, vd. Mária Serdijová, Slávkovce, 20.—, rod. Gazdočková, Michalovce, 50.—, rod. Maskaľová, Petrovce n/L., okr. Michalovce, 20.—, rod. Krišková, Michalovce, 50.—, pravoslávni veriaci zo Zamutova 425.—, Pravoslávny farský úrad Pichné Kčs 35.—.

Vrelá vďaka i týmto darcom.

Isus Christos, alebo Ježiš Kristus?

Pri rôznych príležitostiach sa dostávame do styku s ľuďmi, ktorí nechápu, prečo v pravoslávnej tlači, písanej spisovnou slovenčinou sa používajú neslovenské tvary, ako napr. Isus Christos, Hospoď atď. Chápu to ako zbytočnosť, ktorá nepridáva na kráse slovenskému jazyku. Veriaci pravoslávnej cirkvi však túto cirkevnoslovanskú terminológiu chápu ako samozrejmosť.

Keď chceme pochopiť problém, musíme dobre poznať pravoslávne bohoslužby, východný obrad i používanú terminológiu. Tým, že sa pridržiavame tejto vžitej terminológie, nechceme uberať na kráse spisovnej slovenčine, ale chceme sa pridržiavať vôle ľudu a jeho rečových zvyklostí. Je isté, že ešte aj dnes by sa týchto termínov pridržiavali aj iné slovanské národy, keby si boli zachovali svoju pravoslávnu vieru a východný, grécky obrad. Takú istú terminológiu ako my používajú Rusi, Bulhari, Srbi a iní.

Tak ako iní nechápu význam staroslovanských slov a obradových pomenovaní, ako je napr. utiereň, bdenije, Blahoviščenije, Preobraženije, takisto pravoslávnemu veriacemu znejú cudzo výrazy Ježiš Kristus, omša, Turíce. Naši veriaci sa so staroslovanskými výrazmi denne stretávajú vo svojich modlitbách a bohoslužbách. Preto sú veľmi blízke a zrozumiteľné. Sú to slová vybrané z bohoslužobného jazyka, jazyka našich predkov.

Treba povedať, že i slovenský jazyk prevzal mnoho cudzích slov a názvov, v posledných rokoch najmä výrazov technických, a predsa nám neznejú cudzo: lunochod, chozraščot. V náboženskej oblasti zasa sú jasné stopy po latinčine u každého národa s rímskym obradom. Dá sa teda povedať, že tak, ako rozvoj techniky vnáša do jazyka národa nové pojmy, tak po náboženskej stránke bohoslužobný jazyk a obrad zanechal svoje stopy v reči veriaceho ľudu.

Na záver treba dodať iba toľko, že pravoslávna cirkev a jej veriaci, ktorí si vážia svojho grécko-slovanského obradu a bohoslužobného jazyka, sa právom dožadujú používania týchto termínov, lebo v tom vidí zachovanie úcty k predkom, k jazyku cyrilometodejskému. Táto úcta nás zaväje, aby sme sa ďalej pridržiavali tejto zaužívanej terminológie, aby sme aj naďalej rešpektovali zvyky pravo-

slávneho veriaceho ľudu na východnom Slovensku, lebo v tomto ohľade je vôľa ľudu plne oprávnená už preto, že rečové zvyky tvorí ľud sám. Preto nepokladáme používanie vžitých staroslovanských termínov za znesväcovanie našej spisovnej slovenčiny a prosíme o to i ostatných našich čitateľov.

L. Fedor, duchovný

Zasadnutie pracovného výboru KMK v USA

KOMUNIKÉ

Na pozvanie americkej skupiny CAREE (Kresťanské združenie pre vzťahy s východnou Európou) zasadal Pracovný výbor Kresťanskej mierovej konferencie od 5. do 8. apríla 1976 v Brethren Service Center, New Windsor, Maryland, USA. Pri otvorení rokovania Pracovného výboru, ktorý sa prvýkrát stretol na území USA, vyjadril metropolita leningradský a novgorodský Nikodim, prezident KMK, svoje srdečné blahoželanie ľudu USA pri príležitosti osláv dvojstoročného výročia. Metropolita Nikodim ďalej vyslovil nádej, že úplné odzbrojenie pomôže vytvoriť nový a spravodlivý medzinárodný poriadok, v ktorom bude zahrnuté rovnomerné znovurozdelenie zdrojov medzi všetky krajiny. Okrem členov Pracovného výboru sa zasadania zúčastnilo niekoľko hostí z USA. Pracovný výbor vyslovil poľutovanie nad neprítomnosťou delegátov z Kuby a vyjadril presvedčenie o spoločnej mierovej práci.

Členovia Pracovného výboru si vypočuli a prerokovali tri referáty na tému „Morálne úlohy kresťanov na podporu odzbrojenia". Alexander Kokorev, prvý tajomník veľvyslanectva ZSSR vo Washingtone, vo svojom prejave okrem iného vyhlásil, že „ľudstvo je ustaté sedením na horách zbraní" a podčiarkol nutnosť rozpracovania jasného cieľa pre politické uvoľňovanie napätia, ktoré musí byť podopreté vojenským uvoľňovaním. Dr. K. T. Chandy, významný činiteľ obchodného a priemyselného sveta z Indie, zdôraznil, že snaha o dosiahnutie odzbrojenia nemôže byť oddelená od úsilia o spravodlivosť vnútri národov i medzi nimi a že množstvo kríz, ktoré postihujú ľudstvo, je v priamom vzťahu k otázkam odzbrojenia. Vyzval kresťanov k akciám. „Musíme niečo urobiť" — by malo byť heslom kresťanov pri podpore mieru ako „permanentná terapia". Dr. Philipp Farley, bývalý zástupca vedúceho delegácie USA na rozhovoroch SALT, predniesol vynikajúci prehľad politiky USA k otázke pretekov vo zbrojení. Zdôraznil, že „dostatočnosť v zbraniach" skôr než „nadradenosť v zbraniach" je stanoviskom stále populárnejším vo vládnych kruhoch USA. Dôvodom vysokého vojenského rozpočtu v USA je podľa jeho názoru verejná mienka tejto krajiny.

Generálny tajomník dr. Károly Tóth podal prehľad o činnosti KMK a hovoril o a) práci Výboru pre pokračovanie v práci (Siófok, 15.—20. 9. 1975), b) konferencii žien vo Fínsku, ktorá otvorila nové možnosti a zmobilizovala nové sily, c) rozvoji vzťahov s rímskokatolíckymi mierovými organizáciami, d) účasti KMK na V. valnom zhromaždení SRC v Nairobi, e) stanovisku KMK k Angole, ktoré je teraz vo svetle posledných udalostí plně ospravedlnené, práci komisie „Antirasizmus" a konzultácii v Západnej Afrike (v Siera Leone), ktorá otvorila nové horizonty pre prácu KMK v Afrike a vyzvala k ustaveniu Africkej kresťanskej mierovej konferencie, a f) o neustálej podpore Spojených národov. Ekumenický charakter novej teologickej reflexie v USA by mohol priniesť KMK „novú inšpiráciu a nový podnet pre ďalšiu prácu na teologických základoch našich mierových úsilí. Táto skutočnosť nás obohacuje a vytvára podmienky pre terajší i budúci plodný dialóg a spoluprácu", vyhlásil dr. K. Tóth. Pracovný výbor prijal a prediskutoval správu A. K. Thampyho, viceprezidenta KMK, o situácii v Indii, vypracoval dokument vyzývajúci na zničenie všetkých nukleárnych, biologických a chemických zbraní a vyzval všetky cirkvi na celom svete, aby sa podieľali na Medzinárodnom týždni odzbrojenia v júni.

Po príchode do USA si delegáti prezreli v sobotu 3. apríla historické miesta a v nedeľu 4. apríla sa zúčastnili a kázali na bohoslužbách vo Washingtone a okolí. Na otváracom zasadnutí boli delegáti privítaní zástupcom riaditeľa Centra a s hlbokým záujmom vypočuli si prejav o práci Cirkvi bratov (Churchof Brethren) v posledných niekoľkých desaťročiach, ktorá poskytuje pomoc ľuďom rôznych krajín v nešťastí a pri katastrofách. Pritom si prezreli budovy a zariadenia Service Centre.

Spojené cirkvi Marylandu privítali účastníkov na večeri v stredu 7. apríla. Pri tejto príležitosti udelili metropolitovi Nikodimovi čestné občianstvo mesta Baltimore. Členovia Pracovného výboru sa tiež zúčastnili na ekumenických bohoslužbách a na recepcii usporiadanej v Seminári sv. Márie. Delegáciu Pracovného výboru prijala skupina kongresmanov vo Washingtone a rokovala s nimi o otázke mieru a odzbrojenia. CAREE bola hostiteľom delegátov pri večeri vo štvrtok 8. apríla, kde hovorila dr. Clair Randallová, gen. sekretárka Národnej rady kresťanských cirkví v USA. Členovia Pracovného výboru si prezreli v piatok 9. apríla tiež budovu Spojených národov v New Yorku.

Pracovný výbor vyjadril poďakovanie CAREE za pozvanie a vrelé pohostinstvo. Listom sa obrátil pri príležitosti 200. výročia na cirkvi v Amerike a vyjadril nádej na pokračovanie v spolupráci pre vec mieru.

*

Pracovný výbor zaslal dvom kubánskym členom telegram, v ktorom vyjadril poľutovanie nad skutočnosťou, že štátny department USA napriek všetkému úsiliu amerických spolupracovníkov — vrátane intervencie u prezidenta USA — im odmietol udeliť vstupné víza.

Básnik T. H. Ševčenko — bojovník za práva svojho ľudu

„Blahoslavení, ktorí lačnia a žíznia po spravodlivosti, lebo budú nasýtení“

(Mt 5, 6).

Z významných spisovateľov, ktorých výročia si tohto roku pre ich vzácny prínos trvalej hodnoty do duchovnej pokladnice všetkých národov pripomína celý svet, je kultúre našich národov najbližší ukrajinský básnik Taras Hryhorovyč Ševčenko, ktorý je súčasne veľmi blízky i vytrvalému úsiliu súvekej ekumeny, v ktorom sa častokrát túžba po nedeformovanom vyznávaní Christa a nekompromisnom zvestovaní Jeho celého Evanjelia dnešnému ľudstvu temer prekrýva s účasťou na zápasoch proti sociálnej nespravodlivosti a za duchovnú i materiálnu slobodu moderného človeka.

Bojom za sociálnu spravodlivosť a za oslobodenie od duchovného útlaku bol vyplnený temer celý strastiplný život najrevolučnejšieho ukrajinského básnika a mysliteľa T. H. Ševčenka, od ktorého smrti 10. marca 1861 uplynulo tohto roku 115 rokov. Ševčenko, ktorému patrí vo svetovej literatúre prvenstvo nadšeného ospevovateľa neohrozených bojovníkov za Christovu pravdu, Majstra Jána Husa a husitského vojvodcu Jána Žižku, narodil sa v rodine nevoľníka 9. marca 1814. Ako všestranne umelecky nadaný chlapec dospieval v malebnom prostredí svojej rodnej dedinky Myrinci v Kyjevskom kraji za napätého počúvania pútavých rozpomienok svojho starého otca Ivana, očitého svedka povstania roľníkov a hajdamáckeho hnutia, a rázovitých spevov kobzarov — ľudových spevákov o slávnej minulosti záporožských kozákov, ktorá bola v ostrom protiklade s ťažkým životom nevoľníkov v časoch despotickej vlády cára Mikuláša I. Blahodarný vplyv vzrušujúcich spomienok starého otca a úchvatných piesní ukrajinského ľudu na citlivú a vnímavú dušu neobyčajne nadaného chlapca bol čoskoro znásobený čarom a strhujúcou myšlienkou žalmov, ktoré počúval v chráme a čítal nad zosnulými. Prebúdzali v ňom, vnímavom a premýšľavom mladíkovi, túžbu a živili smäd po krajšom, lepšom a spravodlivejšom svete, keď ho ako deväťročného opustila navždy ťažkou robotou utýraná matka a keď ho o tri roky neskoršie pripravila predčasná smrť i o otca.

Bohatým plodom týchto do jeho citlivého srdca v ranej mladosti zasievaných dojmov a tvorivých úvah jeho bystrého umu bol historický epos Hajdamáci, ktorý napísal už ako dvadsaťsedemročný po svojom vykúpení sa z poddanstva u surového a jeho vlohy zneužívajúceho veľkostatkára Engelhardta pričinením nesmiernou ľudskosťou sa vyznačujúceho básnika V. A. Žukovského a maliara Briulova. Ševčenko v ňom dokonale vystihol na základe ústneho ľudového podania pôvod i ducha povstania ukrajinských roľníkov — hajdamákov proti poľskej šľachte r. 1768, ktoré našlo svoj ohlas i vo veľkom nevoľníckom povstaní sedliakov v severovýchodných Čechách porazenom v Chlumci nad Cidlinou r. 1775. Z týchto čias sa udomácnila v českej ľudovej reči skomolenina panskej nadávky pre rebelantov.: „Ty hajdamák akýsi!“

O rok skoršie pred Hajdamákmi vyšla prvá zbierka Ševčenkových básní Kobzar. Z nej nás predovšetkým zaujme parafráza — obmena Žalmu 1 Blažený muž, ktorá vznikla zaiste pod vplyvom hlbokých a velebných dojmov, vyvolávaných za jeho spevu pri večierni každej soboty a v predvečer niektorých sviatkov, keď Ševčenko v útlej mladosti prisluhoval pri bohoslužbách ako striebrohlasý žalmista:

Spravodlivý muž nestane
do krvavých šíkov,
zlá cesta ho nezvedie
medzi lúpežníkov.
Zákon Boží v úcte drží,
plniť v dobrej vôli
učí sa ho, pevne stojí
ako v širom poli
nad rybníkom zasadený
strom pokrytý plodmi.

Tak i muž ten spravodlivý —
slávy svojej hodný.
Kto žil bez cti jak farizej,
po tom stopy nieto —
i pamiatku ako popol —
vietor rozvial svetom.
Zlých nevzkriesia s pravdomilmi
ku Božej hostine;
dielo dobrých živé bude,
dielo zlých zahynie.

Parafrázou Žalmu 1, v ktorom žalmista zobrazuje predstaviteľa spravodlivých a celou svojou bytosťou vniká do Hospodinovho zákona a v ňom nachádza pravý zmysel svojho života, poukazujúc súčasne na Toho, ktorý jediný naplnil „Zákon i Prorokov“ (Mt 5, 17), Ševčenko dokázal, ako vie únosne a nenásilne vystihnúť stálu časovosť biblických myšlienok o spravodlivosti a o jej obhajcoch ako Božích bojovníkoch práve v sprostredí plnom teroru a potláčania základných ľudských slobôd. Čerpajúc podnety k svojej tvorbe, z biblických námetov a svojsky sa vyjadrujúc biblickými obrazmi, pokračoval tak v tradícii ruských básnikov 18. storočia, spisovateľov dekabristov a v duchu Izaiášom inšpirovanej básne A. S. Puškina Prorok.

Ševčenko práve tak ako spomenutí spisovatelia prejavoval vo svojich

veršoch s biblickými námetmi otvorenosť svojho neskresleného pohľadu na Písmo a dospel k presvedčeniu potvrdenému najnovšími výsledkami vedeckého bádania biblistov, že Starý a Nový zákon patria k sebe a tvoria neoddeliteľnú jednotu svedectva o Božích činoch na záchranu človeka. Vo svojej parafráze Žalmu 1 správne rozpoznal, že biblický pojem spravodlivosti zahrňuje v sebe i nekompromisnú požiadavku zariadiť si život tak, aby čo najdokonalejšie zodpovedal Božej vôli a že biblická spravodlivosť je totožná i s mierou Božieho súdu, ktorý sa týka nielen vnútra človeka a jeho osobnej spásy, ale i povahy vzťahov medzi kresťanmi. Preto dosiahnutie vlastnej spásy je možné len v úsilí o lepší, spravodlivejší život na zemi, lebo slová starozákonných prorokov i Christovo slovo v Evanjeliu chcú mať svoj dopad do každodenných otázok a situácií človeka, ktorý sa prejavuje jeho životom v súlade s Božou vôľou.

Po vykúpení sa z nevoľníctva Ševčenko absolvoval Umeleckú akadémiu v Petrohrade, získal titul akademického maliara a politicky sa zblížil s predstaviteľmi revolučných demokratov. V duchu ich názorov nezabúdal na ľud, z ktorého vyšiel a ako už uznávaný maliar a spisovateľ vrátil sa na rodnú Ukrajinu, kde pracoval ako výtvarník v Kyjevskej archeologickej komisii. V čase jeho ciest po Ukrajine, za ktorých bol v neustálom styku s ľudom, zrodila sa jeho útočná politická báseň Kaukaz, burcujúca ľud do boja proti cárskemu despotizmu — krutovláde a jeho prisluhovačom, žiaľ, i z radov nehodných služobníkov kultu, ktorí, zaslepení mamonárstvom a opojení duchu pravoslávia cudzou nenásytnou túžbou po moci, zabudli na svoje poslanie nezištnej služby Božiemu ľudu a na výstražné slová Isusa Christa ako Hlavy Cirkvi: „Nie každý, kto mi hovorí: „Pane, Pane!" — vojde do kráľovstva nebeského, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach" (Mt 7, 21).

V časoch Ševčenkovho druhého pobytu na Ukrajine pôsobila medzi ukrajinskou inteligenciou tajná ukrajinská slavjanofilská organizácia Cyrilometodejská spoločnosť, ktorej program jasne dokazuje, že správne chápaná cyrilometodejská myšlienka podnecuje nielen do boja za dôsledné uplatnenie zásady náboženskej a národnostnej rovnoprávnosti, ale i do neústupného presadzovania požiadavky sociálnej spravodlivosti. Jej stúpenci, a to platí predovšetkým o T. H. Ševčenkovi ako neúprosnom obžalobcovi a sudcovi absolutisticko-nevoľníckeho systému, objavne rozpoznali skutočnosť, že činnosť byzantskej misie neobchádzala ani otázku likvidácie otroctva a že sa usilovala prispôsobiť sociálnu a hospodársku štruktúru veľkomoravskej spoločnosti duchu kresťanskej mravnosti, lebo keď solúnski bratia odchádzali roku 867 z Veľkej Moravy, svätý Konštantín — Cyril neprijal za svoju prácu nijakú peňažitú odmenu, „ale vyprosiac od oboch (t. j. Rastislava a Koceľa) deväťstvo zajatcov, prepustil ich" (Život Konštantínov 15). Členovia Cyrilometodejskej spoločnosti správne pochopili, že tento údaj historicky hodnovernej staroslovienskej literárnej pamiatky o zajatcoch sa týka

vlastne otrokov, lebo predfeudálna spoločnosť nepoznala vojnových zajatcov v dnešnom zmysle slova. Bolo im celkom jasné, že sv. Konštantínovi—Cyrilovi išlo o prepustenie otrokov, čím jednoznačne vyjadril svoj nesúhlas s niektorými javmi súvekého moravsko-slovienskeho spoločenského zriadenia, a že v prípade dlhšej vlády kniežaťa Rastislava pričinením sv. Metoda by došlo, ak nie k definitívnemu zrušeniu otroctva, tak aspoň k podstatnej úprave jeho sociálneho postavenia. Preto okrem iných závažných príčin i v duchu tohto živého odkazu solúnskych bratov sa usilovali o zvrhnutie ľudskú dôstojnosť ponižujúceho a ekonomicky už prežitého nevoľníctva.

Členovia ukrajinskej Cyrilometodejskej spoločnosti prechovávali hlboké sympatie i ku stále živej husitskej tradícii, lebo tak ako ostatní slavjanofili i oni boli presvedčení o určitej spojitosti cyrilometodejského dedičstva s odkazom husitského revolučného hnutia. Tieto inšpirovali T. H. Ševčenka k rozsiahlej veršovanej historickej skladbe Kacír, v ktorej oslávil Majstra Jána Husa ako neohrozeného duchovného vodcu protifeudálneho odboja českých husitov, pripomínajúcich mu do značnej miery ukrajinských kozákov, obmeniac žalmistov obraz libanonského cédru: „Spravodlivý sťa palma bude prekvitať, sťa libanonský céder košatieť" (Ž 92, 13) vo veršoch:

Sťa ten céder v poli
libanonskom — stál pred nimi
Ján Hus s okovami!

A prebodol farizejov
orlími očami.

Ševčenkova poéma Kacír alebo Ján Hus je nielen oslavou neohrozeného vystúpenia M. J. Husa proti duchovnému a sociálnemu útlaku, ale i buditeľského génia priekopníka myšlienky všeslovanskej vzájomnosti na vedeckom základe Pavla Jozefa Šafárika, ktorému ju venoval slovami modlitby so zjavnými liturgickými ohlasmi:

K Bohu sa modlievam,
aby sa Slovania stali
dobrými bratmi
a synmi Slnka pravdy
i takými kacírmi,

akým bol Kostnický
heretik preveľký,
a tak svetu mier darovali
i slávu naveky!

Rukopis poémy Kacír „o Čechovi svätom, veľkom mučeníkovi, o Husovi slávnom", ktorá sa zaslúžila o revolučné uvedomenie ľudu, lebo v revolúcii 1905 jej prvú slohu začínajúcu sa slovami: „Neprávosť, krivda dookola, mlčí národ umučený" spievali charkovskí robotníci pochodujúci pod červenými zástavami, sa Ševčenkovi stratil spolu s inými rukopismi, keď ho uväznili roku 1847 po odhalení ilegálnej Cyrilometodejskej spoločnosti. Jej text získal z opisu zachovaného v prostredí moskovskej inteligencie až na jar 1858, keď sa vrátil s otraseným zdravím z desaťročného vyhnanstva na

Sibíri. Rok predtým upadol Šafárik prvý raz do mozgovej choroby spojenej s ťažkou duševnou depresiou. Bola vyslovená nie neopodstatnená domnienka, že jeho moskovskí priatelia, ktorým bola táto skutočnosť známa, použili súhlasne so Ševčenkovým prianím šťastný nález poémy Kacír, aby s ňou pražského druha nielen konečne zoznámili, ale aby ho tiež potešili a povzbudili jeho skleslú myseľ.

Okrem slávnych dejín husitských bojovníkov, ktorých Ševčenko rád prirovnával k ukrajinským kozákom, lebo títo boli najmä po uzavretí únie v Breste-Litovskom r. 1596 skutočne obrancami náboženských, národnostných a sociálnych práv ukrajinského ľudu, inšpirovala Ševčenka k boju za národné a sociálne práva jeho ľudu i história prvotnej cirkvi. Svedčí o tom báseň Neofyti, ktorá je jednou z politicky najvyhranenejších a najpriebojnejších básní, napísaných Ševčenkom po jeho návrate z vyhnanstva po smrti cára Mikuláša I. Zobrazuje v nej zanietenie prvých kresťanov za sociálnu spravodlivosť, a tak vlastne nepriamo umelecky pôsobivou formou vyvracia diletantské tvrdenie, že kresťanstvo odkazuje chudobných len na večný život a vedie ich k nezáujmu o pálčivé otázky spoločenského života. Isus Christos, ktorý i keď nehovoril o sociálnej spravodlivosti ako politik alebo budovateľ sociálneho poriadku, ale ako duchovný obnoviteľ ľudskej spoločnosti, postavil sa jednoznačne za jej presadzovanie v každodennom živote, keď vyslovil vetu: „Lebo hoden je robotník svojho pokrmu" (Mt 10, 10). Tiež v Christovom podobenstve o robotníkoch poslednej hodiny, ktoré tvorí základ Poučného slova sv. Jána Zlatoústeho, čítaného na utierni sviatku Vzkriesenia nášho Pána Isusa Christa, je ukážka nielen slobodného Božieho rozhodovania pri prijímaní do Božieho kráľovstva, ale je v ňom i dôrazne podčiarknutý v dobe Jeho pôsobenia na zemi neznámy sociálny moment, že každému človeku treba zabezpečiť aspoň dennú obživu (Mt 20, 1—16). Preto Ševčenko v postavách neofytov — prvých kresťanov — oprávnene a bez akejkoľvek historickú pravdu prekrucujúcej idealizácie vykreslil dekabristov, snažiacich sa vlastne o praktické uplatnenie biblických myšlienok o spravodlivosti a neodňateľných právach človeka ako slobodného Božieho dieťaťa v spoločenskom živote, a v postave despotu cisára Neróna, prenasledovateľa kresťanov, cára Mikuláša I., ktorý r. 1825 dal deportovať dekabristov na Sibír, aby dobývali zlato pre cársku pokladnicu za ľudskú dôstojnosť ponižujúcich podmienok.

T. H. Ševčenko, neohrozený obhajca slobody, geniálny básnik svetového mena a zakladateľ ukrajinského literárneho jazyka, bude sa k nám vždy prihovárať zvučnou, nezvyčajne krásnou a živou rečou v našom úsilí byť vernými vyznavačmi neporušeného evanjelia v každodennom živote, hojne prinášajúcim „ovocie spravodlivosti v Christu na slávu a chválu Božiu" (Flp 1, 11).

Dr. Vl. Buchta

Z mierovej činnosti KMK

V hoteli Panoráma na Štrbskom Plese sa konal dňa 27. apríla t. r. regionálny seminár Kresťanskej mierovej konferencie, na ktorom sa zúčastnili predstavitelia členských cirkví v ČSSR, bohosloveckých fakúlt a židovských náboženských obcí v ČSSR ako hostia.

Expertom pre otázky „Zásady a cesty ďalšej mierovej politiky socialistických krajín", ktoré vyplývajú zo záverov XXV. zjazdu KSSZ a XV. zjazdu KSČ bol pracovník Ministerstva zahraničných vecí dr. M. Košnár. Ďalším rečníkom k spomínanej téme bol prof. Komenského evanjelickej fakulty dr. J. Smolík.

O priebehu Pracovného výboru KMK v New Windsore (USA), referoval viceprezident KMK gen. biskup ev. a. v. cirkvi prof. dr. Ján Michalko.

Účastníkov seminára pozdravil dr. Karel Hrůza, riaditeľ Sekretariátu pre veci cirkevné Úradu Predsedníctva vlády ČSSR. Jeho sprievod tvorili dr. Hrášek, pracovník tohto sekretariátu, za Ministerstvo kultúry ČSR reť. sekretariátu pre veci cirkevné Kopecká a za Ministerstvo kultúry SSR prednosta sekretariátu pre veci cirkevné Ján Kmeť.

V svojom prejave dr. Hrůza kladne zhodnotil podiel členských cirkví KMK vo svetovom mierovom hnutí a ocenil ich odhodlanie ďalej pokračovať v úsilí o zachovanie svetového mieru.

Účastníci seminára vo svojich diskusných príspevkoch jednoznačne vyslovili svoje odhodlanie spolupracovať so všetkými mierumilovnými silami na upevňovaní spravodlivosti pre vec mieru a v zápase o odzbrojenie.

Za pravoslávnu cirkev v ČSSR sa na zasadnutí zúčastnil Jeho Blaženstvo Dorotej, metropolita pražský a celého Československa, ktorého sprevádzali obaja východoslovenskí biskupi, Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, a Preosvietený Cyril, biskup michalovský. Pravoslávnu bohoslovecku fakultu v Prešove zastupoval jej dekan, prof. prot. ThDr. Andrej Mihaľov.

(A. M.)

Za mier

REZOLÚCIA PRACOVNÉHO VÝBORU KMK O ODZBROJENÍ

- My, ktorí prichádzame z mnohých národov, oceňujeme záujem mnohých našich vlád a OSN o odzbrojenie. Ako veriaci v Boha a Isusa Christa zdieľame tento záujem a vyjadrujeme tým i naše presvedčenie.
- Sme presvedčení, že všetky nukleárne zbrane, ktoré teraz existujú, by mali byť zničené, žiadne by sa už nemali vyrábať a žiadame, aby sa tak stalo.
- Sme presvedčení, že všetky biologické a chemické zbrane by mali byť zničené a žiadne by sa už nemali vyrábať a žiadame, aby sa tak stalo.
- Sme presvedčení, že na základe zmluvy, ktorú by mala garantovať OSN, by sa národy mali dohodnúť na zastavení výroby a vývoja nových zbraní masového ničenia a žiadame, aby sa tak stalo.
- Oceňujeme rozhovory SALT Spojených štátov a Sovietskeho zväzu, ktoré sa už konali, ale ľutujeme, že tieto rozhovory o obmedzení, znížení a zničení zbraní pokračujú pomaly.
- Podporujeme vzájomné zníženie vojsk a zbraní v Európe, ktoré by malo byť prvým krokom k stiahnutiu všetkých armád, umiestnených na cudzom území.
- So znepokojením sledujeme narastanie medzinárodného obchodu so zbraňami a vyzývame Radu bezpečnosti OSN, aby túto záležitosť prerokovala ako hrozbu mieru na svete.
- Oceňujeme návrh Mexika a ZSSR v OSN, aby hlavné mocnosti znížili svoje rozpočty na zbrojenie o 10 % a aby časť týchto úspor venovali rozvojovým krajinám. Stovky miliárd vydaných teraz na zbrojenie by mohli zabezpečiť dostatok potravy, hnojív a energie prinajmenšom štyridsiatim rozvojovým krajinám na jeden rok.
- Podporujeme zriadenie Svetového fondu umelých hnojív a dúfame, že Konferencia o svetovom obchode a rozvoji, ktorá sa stretne v máji, si uvedomí jeho hodnotu a povzbudí vlády, aby venovali ekvivalent vojenských výdavkov za jeden deň tomuto fondu.
- V publikácii OSN sme zistili, že polovica (400 000) vedcov a technikov na svete zlepšuje jestvujúce zbrane alebo pracuje na vývoji nových. Preto vyzývame univerzity na celom svete, aby v rámci svojich projektov venovali veľkú pozornosť otázkam mieru a vojny, najmä vo vzťahu k odzbrojeniu.
- Vítame vyhlásenie o medzinárodnej situácii v otázke zbrojenia, ktoré prijali na V. valnom zhromaždení SRC v Nairobi a úprimne ho podporujeme. „Kresťania sa musia brániť pokušeniu zmieriť sa s falošným pocitom neschopnosti a bezpečnosti. Cirkvi by mali zdôrazňovať svoju ochotu žiť bez ochrany zbraní a vyvinúť iniciatívu pri naliehaní na účinné odzbrojenie. Cirkvi, jednotliví kresťania a verejná mienka vo všetkých krajinách by mali naliehať na svoje vlády, aby zabezpečili národnú bezpečnosť bez použitia zbraní hromadného ničenia".
- Vyzývame všetky cirkvi na svete, aby sa s nami spojili pri Svetovom dni odzbrojenia (17. júna) v Týždni odzbrojenia.

S netrpezlivosťou očakávame konzultáciu o odzbrojení, ktorú má organizovať Ústredný výbor SRC. Okrem toho je našou úlohou pripraviť výchovné programy o odzbrojení, ktoré by mohli použiť cirkvi, študovať biblické a cirkevné učenie o vojne a mieri, počúvať svedectvá historických mierových konferencií a podporovať svetovú odzbrojovaciu konferenciu pod patronátom OSN. Kresťania sa musia učiť spolupracovať na odzbrojení s každým človekom dobrej vôle. Preto je dôležité, že sa v ZSSR v roku 1977 stretne Svetová mierová konferencia všetkých náboženstiev.

V týchto dňoch žije ľudstvo v apokalyptickom ohrození. Kresťania musia rozumieť slovám Micheáša (4, 3) a Izaiáša (2, 4) ako slovu Božiemu pre naše storočie. Tí, ktorí dôverujú v Boha, majú zvláštnu zodpovednosť v preukazovaní onej dôvery tým, že dajú prednosť činom z lásky a spravodlivosti pred programom zbrojenia. V kázni na hore Isus volal svojich učeníkov a národy na výšiny mravnosti a lásky. Tak evanjelium, ako aj hrozba globálneho jaderného zničenia by mali nútiť národy, aby statočne vzali jednostrannú iniciatívu k odzrojeniu.

Zo života prešovskej eparchie

ARCHIJEREJSKÁ BOHOSLUŽBA

● Dňa 2. mája t. r., t. j. v nedeľu Tomášovu, odslúžil Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, spolu s prešovským duchovenstvom archijerejskú sv. liturgiu v prešovskom katedrálnom chráme pri príležitosti ukončenia Svetlého týždňa. Príležitostnú kázeň predniesol d. o. prot. J. Kuzan, predstavený katedrálneho chrámu.

ZASADNUTIE METROPOLITNEJ RADY

● Dňa 11. 5. 1976 sa konalo v Prešove v budove Eparchiálnej rady pravoslávnej cirkvi riadne zasadnutie pléna Metropolitnej rady pravoslávnej cirkvi za predsedníctva Jeho Blaženstva Doroteja, metropolitu pražského a celého Československa. Plénum prerokovalo aktuálne otázky mierové, hospodárske, správy z jednotlivých eparchií a správu o tlači. Plénum metropolitnej rady si vytýčilo plán práce na budúce obdobie.

R. F.

K životnému jubileu

Dňa 6. marca 1976 oslávil d. o. prot. Anton PODHAJECKÝ významné životné jubileum — sedemdesiat rokov od svojho narodenia. Dôstojný otec Anton sa narodil r. 1906 v Kremnej, okr. Stará Ľubovňa. Po absolvovaní gymnázia a nadobudnutí vzdelania duchovenského bol 12. novembra 1933 v Prešove vysvätený, keď predtým uzavrel sobáš s Irinou, rod. Fariničovou v Becherove. Po vysviacke pôsobil d. o. Anton v Mikulášovej, neskôr na býv. Podkarpatskej Rusi ako učiteľ — duchovný v Podhoranoch pri Mukačeve, v Šelestove a v Kolčine. Od 15. marca 1939 začal pôsobiť v Čertižnom ako duchovný správca obce až do februára roku 1945, keď bol preložený do Šapinca, okr. Svidník. V r. 1950 spolu so svojimi veriacimi sa vrátil do lona sv. pravoslávnej cirkvi a v Šapinci potom pôsobil až do 6. decembra 1959. Jeho nasledujúcou farnosťou bola Ruská Nová Ves pri Prešove, kde úspešne pôsobil až do krízového roku 1968. Treba zvlášť oceniť tú skutočnosť, že otec Anton Podhajecký zostal verný svojmu rozhodnutiu slúžiť pravoslávnej cirkvi, i keď proti nemu boli vedené rôzne „kampane", vždy sa vedel rázne ohradiť a svoje presvedčenie si obhájiť. V r. 1968 odchádza z Ruskej Novej Vsi do dôchodku do Košíc, kde žije doteraz. Pôsobí ako lektor cirkevného spevu na našej Pravoslávnej bohosloveckej fakulte. Do stavu protojereja bol povýšený vtedajším biskupom prešovským Dorotejom roku 1963, právom nosenia zlatého kríža ho vyznamenal ten istý vladyka r. 1964.

Otec jubilant pochádza zo starej kňazskej rodiny. Vo Svidníku pôsobili duchovní z rodiny Podhajeckých už od roku 1677. Prvým bol otec Teodor Podhajecký, ktorého potomci boli neprestajne duchovnými vo Svidníku až do roku 1793. Po takmer dvadsaťročnej prestávke, t. j. od r. 1813 do roku 1920, pôsobili opäť otcovia duchovní z rodu Podhajeckých vo Svidníku, medzi nimi otec Ján Podhajecký.

Prajeme milému a vzácnemu jubilantovi, ktorý nezabúda ani na potreby našej ukrajinsko-ruskej tlače a často nám dáva k dispozícii svoje básne, ktorý obetavo vedie i prešovský cirkevný chór pri katedrálnom chráme sv. Alexandra Nevského, aby mu Pán Boh daroval veľa svojho požehnania, zdravia a všetkého dobra na Mnohaja i blahaja lita!

Zo života michalovskej eparchie

VYZNAMENANIE

● Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský, pri príležitosti sv. Paschy — Vzkriesenia Isusa Christa — ako znamenie uznania za úspešnú dušpastiersku činnosť v prospech sv. pravoslávnej cirkvi udelil hodnosť protojereja d. o. Michalovi Spišákovi, okresnému protopresbyterovi a správcovi pravosl. farnosti v Košiciach, a d. o. Jurajovi Capovi, okr. protopresbyterovi a správcovi farnosti v Lastomíri.

ARCHIJEREJSKÉ BOHOSLUŽBY

● Dňa 11. apríla 1976, v nedeľu Kvetnú, Preosvietený vladyka Cyril odslúžil slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu v miestnom katedrálnom chráme v Michalovciach za spoluslúženia d. o. prot. Jána Chomu, predsedu misijného odboru ER, a d. o. Štefana Horkaja, predstaveného katedrálneho chrámu. Príležitostnú kázeň na tému sviatku predniesol d. o. prot. J. Choma. V priebehu sv. liturgie veľa veriacich pristúpilo k sv. spovedi a sv. prijímaniu.

● Dňa 18. apríla t. r., vo sviatok slávneho Christovho Vzkriesenia, Preosvietený vladyka Cyril slúžil archijerejskú sv. liturgiu v katedrálnom chráme v Michalovciach za spoluslúženia d. o. prot. J. Chomu a d. o. Štefana Horkaja a prisluhovania posluchačov PBF z Prešova, br. Fejsáka a Švajku. Slávnostnú veľkonočnú kázeň predniesol d. o. Štefan Horkaj. Po ukončení bohoslužieb vykonal Preosvietený vladyka tradičnú posviacku pásch a v pozdravnom slove zaželal veriacim radostné prežitie veľkonočných sviatkov.

● Na druhý deň veľkonočný, v pondelok, na prosbu pravoslávnych veriacich z Košíc a okolia Preosvietený vladyka Cyril odslúžil archijerejskú sv. liturgiu v Košiciach spolu s d. o. prot. J. Chomom, d. o. prot. Michalom Spišákom, správcom miestnej farnosti. Prisluhovali bratia bohoslovci. Príležitostnú kázeň predniesol d. o. prot. Ján Choma. Po ukončení sv. liturgie Preosvietený vladyka Cyril blahoželal pravoslávnym veriacim z Košíc a okolia k veľkonočným sviatkom a vyznamenal d. o. Michala Spišáka, ako sme už uviedli.

MIEROVÁ ČINNOSŤ

● Dňa 27. apríla 1976 sa konal na Štrbskom Plese vo Vysokých Tatrách regionálny seminár KMK, na ktorom sa za michalovskú eparchiu zúčastnil Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský.

ODPUSTOVÉ BOHOSLUŽBY

● V nedeľu 25. apríla 1976 v pravoslávnom chráme v Byšte, okr. Trebišov, sa konali tradičné odpustové bohoslužby pri príležitosti chrámového sviatku sv. veľkomučeníka Juraja. Slávnostnú sv. liturgiu odslúžil a kázeň predniesol d. o. Juraj Kačala, správca miestnej farnosti.

(M. Š.)

„Navštevuješ zem, oplývať jej dávaš, Ty zvlažuješ jej brázdy,
hojne ju obohacuješ; jej hrudy zrovnávaš;
je plný vody potok Boží; dažďom ju skypruješ,
Ty hotuješ im obilie, porast jej požehnávaš"
keď ju tak pripravuješ:

(Žalm 65, 10—11)